PATRI OPTIMO,

AMICO FIDELI,

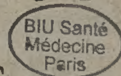
DOCTORI MEDICO PARISIENSI

OB INNUMERA IN FILIUM COLLATA BENEFICIA,

Hanc Diſſertationem conſecrat haud ingratus filius,

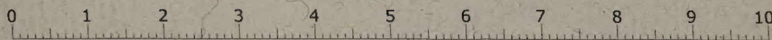
ANDREAS-LUDOVICUS

GUILBERT, PARISINUS,

LIBERTATIS TUENDÆ CAUSA MILES, E REGIA SOCIETATE AGRICULTURÆ, E SOCIETATE PHILOMATHICA, FACULTATIS MEDICINÆ PARISIENSIS BACCALAUREUS, DISSERTATIONIS AUCTOR.

Dabam Pariſiis, menſe Aprilis 1791 ſecundi recuperatæ Libertatis Anni.

DEO OPTIMO MAXIMO,

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

DISSERTATIO MEDICA.

De nova infectionis, fortasse contagionis destruendæ methodo.

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis decimâ-nonâ mensis Aprilis, anno Domini M. DCC. XCI.

Mº. *LUDOVICO-CLAUDIO GUILBERT*, *antiquo Regis exercituum Medico, e Societate Medica Edimburgensi, &c.*

Mr. *CLERIADI VACHIER*, *Doctoris Medici Regentis, Presidis, Vices gerente.*

I. SI supra oxidum manganesii nigrum acidum muriaticum immittas, & illa duo corpora per spatium unius horæ in contactum relinquantur, fuscum colorem induit liquor, effervescentiæ motus oriuntur in illo, calor elicitur, & sub forma fluidi elastici in auras avolat gaz quoddam colorem citrinum referens, aquâ solubile; si vero calore illorum corporum reactio juvetur, citius exsurgunt effectus supradicti, ut primus annotavit Scheele (1).

II. EADEM phenomena producunt alia oxida metallica juxta observationem Cel. Fourcroy. Talia sunt oxida plumbi, mercurii, ferri, &c.

---

(1) Caroli Guil. Scheele Opuscula Chemica & Physica, latine versa a Godofredo-Henrico , *tom. I, p.* 232.

hinc, mente hujus auctoris, intelligitur, cur oxida metallica, in quibus nimia latet oxygenii quantitas, connubium cum plerisque acidis respuunt, dum muriatico celerrime solvantur. (1)

III. Autumavit Scheele acidum muriaticum sui phlogisti partem amittere, phlogiston illud oxido metallico adhærere; hinc acidi muriatici dephlogisticati nomine liquidum gaz supra dictum solutum continens, designare non dubitat: Sed Phlogiston in acido muriatico gratis admittit ill. auctor, a tramite Sthaaliano nimium deflectens.

IV. Experimentis vero nunc demonstratur, 1°. in acido muriatico oxigenium tantam adhæsionem habere, ut illius basis hucusque incognita sit, ac proinde non decompositum fuerit illud acidum: 2°. in experimento supradicto ad statum muriatis manganesii reducitur oxidum manganesii: 3°. oxigenium oxidi metallici cum acido muriatico novas init combinationes: 4°. oxigenio novæ liquidi proprietates omnino debentur.

V. Ex illis considerationibus, acidum muriaticum oxigenatum dixerunt illud novæ chemicæ nomenclaturæ auctores (2).

VI. In triplici statu reperitur illud, soliditatis nempe, liquiditatis, ac fluiditatis elasticæ.

VII. Actione luminis aerem vitalem præbet acidum muriaticum oxigenatum; remanet acidum muriaticum. Tali experimento veram acidi muriatici oxigenati naturam detexit Ill. Berthollet.

VIII. Calori si exponatur illud, majorem calorici quantitatem absorbet, & sic ad fluiditatem elasticam transit.

IX. In substantias terreas, siliceam nempe & aluminam; salino terreas, barytam, magnesiam & calcem non satis huc usque perpensam actionem exercet acidum muriaticum oxigenatum (3).

---

(1) *Vid.* Cl. Fourcroy, opera chemica *sparsim.*

(2) Primus hanc acidi muriatici dephlogisticati Scheele naturam indicaverat. Ill. Fourcroy. *Élémens d'Histoire Naturelle & Chimie, premiere édition. Paris 1782, 2 vol. in-8°.*

(3) Encyclopédie méthodique, Chimie, *tom. I, p. 135.*

X. Non idem de subſtantiis alcalinis, potaſſâ nempe ac sodâ (1). Si in diſſolutione carbonatis potaſſæ tranſeat gaz acidum muriaticum oxigenatum donec illo ſaturetur liquor, tunc efformatur murias oxigenatus potaſſæ ut primus vidit. Cel. Berthollet.

XI. Actione caloris aerem vitalem puriſſimum præbet murias oxigenatus potaſſæ. Vividiorem flammam hujus ope concipit carbo, ſpontaneam ferme inflammationem in combuſtibilibus provocat, ſcintillæ ſolâ frictione & compreſſione emicant ex illo; acidis ſulfurico & nitrico concentratis cum fulguratione decomponitur; ad pulveris pyrii confectionem propoſitus à Cl. Berthollet, horrendum ſpontaneæ inflammationis exemplum præbuit (2).

XII. Latent adhuc muriatis oxigenati ſodæ confectio & proprietates.

XIII. Cum ammoniacâ ſi miſceatur acidum muriaticum oxigenatum, promptiſſima fit utriuſque decompoſitio; hydrogenium ammoniacæ, cum oxigenio acidi muriatici oxigenati aquam efformat; caloricum elicitur, & illud abſorbendo, azote, alterum ammoniacæ principium ad ſtatum fluiditatis elaſticæ tranſit.

XIV. Si gaz ammoniacale cum gaz acido muriatico oxigenato in eodem receptaculo reponantur, micat flamma, effluit caloricum, ſupra receptaculi parietes ſtillant aquæ guttulæ, ſupereſt gaz azote (XIII). Illud experimentum primus fecit. Cl. Fourcroy.

XV. Acidum muriaticum cum acido nitrico ſi miſceatur, repentina fit acidi nitrici decompoſitio; illius oxigenium cum acido muriatico novas init combinationes, dum azote alterum acidi nitrici principium, calorico tunc elicito gaz azote efformat & tanquam fluidum elaſticum in auras avolat: hinc in illo liquido, acidi nitro-muriatici, vel *aquæ regiæ*, nomine deſignato, ſubſtantiæ metallicæ perfectæ, aurum v. g. & platina, diſſolvuntur.

XVI. Acidis nullam decompoſitionem experitur acidum muriaticum oxigenatum.

XVII. Metallicas ſubſtantias, aurum præſertim, abſque ullo efferveſcentiæ motu diſſolvit, & muriates metallici dicuntur ſales tunc efformati.

(1) Quidam autumarunt illa ſalia ab acido muriatico oxigenato decomponi; ſed hæc uſque incerta manent.

(2) Journal de Paris, année 1784.

XVIII. Quam maximam actionem in æconomiam animalem exercent muriates oxigenati metallici. Unum ſumamus exemplum. In morbis venereis ad doſim plurium granorum murias mercurii dulcis adhibetur; ſi vero muriatis mercurii corroſivi in quo major oxigenii quantitas, eadem doſis ægrotanti porrigeretur, tunc acerrimi veneni effectus produceret.

XIX. In gaz acido muriatico oxigenato omnia ferme metalla, cum diverſis flammæ coloribus, ſubito, omnique temperaturæ comburuntur, ut primus vidit. Cl. Veſtrumb (1)

XX. Olea fixa concreta, in cereolos & candelas efformata & igneſcentia, gaz acido muriatico oxigenato non extinguuntur, flamma tantummodo obſcura & rubra apparet, multo vapore nigro circumdatur, & aſpectum lampadum vapore atmoſpherico quaſi ſuffocatorum refert: olea vero volatilia in hoc fluido elaſtico immerſa, ſubito inflammantur. dum in vapores reducuntur, contactu hujus gaz viſibilia fiunt, & aquam efformant, ut noviſſime detexit. Cel. Fourcroy.

XXI. Colorem ſubſtantiarum vegetabilium deſtruit acidum muriaticum oxigenatum. Oxigenio floribus abſorpto debentur illa phenomena, quum acidum muriaticum remaneat.

XXII. Ad decolorationem ſubſtantiarum vegetabilium, ad lini, ceræ, goſſypii dealbationem feliciter adhibetur acidum muriaticum oxigenatum : & in angliâ jam ex illis proprietatibus a Cl. Berthollet in gallia detectis, ars nova inſtituitur; nunc apud nos incipiunt utiles illæ inſtitutiones, ut illarum ſubſtantiarum dealbatio promptius, minorique pretio æris perficiatur (2).

XXIII. Eodem modo vegetabilium odorem deſtruit illud juxta. Cel. Berthollet obſervationes.

XXIV. Olea fixa ad ſtatum ceriformem tranſeunt actione acidi muriatici oxigenati, dum olea volatilia reſinæ fiunt; in hâc utrâque circumſtantiâ oxigenium acidi abſorbetur.

XXV. Uno verbo acidum muriaticum oxigenatum, in anguſto temporis

(1) Annales de Chimie, tom. VI.

(2) Annales de Chimie, tom. II.

ſpatio eoſdem effectus producit, quos aer atmoſphericus in longo temporis intervallo ut primus aſſeruit Cl. Berthollet ; ita ut acidum muriaticum oxigenatum tanquam athmoſpheram condenſatam conſiderat Cl. Fourcroy.

XXVI. In animalia peculiares effectus producit acidum muriaticum oxigenatum : principiorum regni animalis ordinem intervertit, nimiam oxygenii quantitatem ſuperaddendo.

XXVII. Membranam pituitariam afficit ut coriza : hinc illi qui acidum muriaticum oxigenatum ad diverſos uſus adhibent, ammoniacam prope nares frequentiſſime admoveant (XIII).

XXVIII. Cuticulæ poros multum conſtringit actio illius acidi.

XXIX. Putrescentium carnium odorem deſtruit ut experimentis comprobatur (1). Dum rebus anatomicis cum dilectiſſimo Vauquelin operam præſtarem, cadaveris noxium odorem acido muriatico oxygenato deſtruximus (XXV).

XXX. Latrinarum odorem eodem medio ſæpè ſæpius delevi. Illud acidum multum præſtat acido acetoſo, ut evicit. Cel. Hallé (2).

XXXI. Quum aſtringentem virtutem habeat acidum muriaticum oxigenatum (XXVI), quum odores penitus deſtruat, illud optimum anticontagioſum fore autumamus.

XXXII. Si enim cum pleraque ſcriptorum medicorum parte, in aere ſeptica miaſmata contagioſa admittantur, ab acido muriatico oxigenato neutraliſantur illa miaſmata, & ſi corpus illo acido ablueretur, conſtricti cuticulæ poruli, contagioſo effluvio tranſitum recuſabunt.

XXIII. Acido muriatico oxigenato, poſt epizootiâm, poſt peſtem, ſi irrigarentur ſtabula, & cadavera, infectionis, contagionis principium deſtrueretur.

XXXIV. Pelles animalium in epizootiâ mortuorum, in illo acido ſi immergerentur, aliquid utilitatis præſtarent, dum terræ tanquam inutiles, quinimo noxiæ, hucuſque demandantur.

---

(1) La Médecine éclairée par les ſciences phyſiques, Journal rédigé par M. Fourcroy, t. I.
(2) Recherches ſur la nature & les effets du méphitiſme des foſſes d'aiſance, par M. Hallé, M. de P., publiées par ordre du Gouvernement, p. 66.

XXXV. Eodem modo phthisicorum habitatio nullatenus noceret, si illo acido abluerentur eorum vestes, cubilia, cubiculorum parietes.

XXXVI. Antiseptica, tonicâ virtute donatur acidum muriaticum oxigenatum (1).

XXXVII. In affectionibus scorbuticis, ad veterum ulcerum curationem, optimum medicamentum nobis præstat illud acidum.

XXXVIII. Fortasse tandem acido muriatico oxigenato si immisceatur virus variolosum; nulla fieret illius actio in œconomiam animalem.

XXXIX. De novis illis proprietatibus acidi muriatici oxigenati, experimenta tentare debent medicis lucubrationibus dediti.

(1) Encyclopédie méthodique par ordre de matiere, Chimie, tom. I.

Proponebat Parisiis ANDREAS-LUDOVICUS GUILBERT, Dissertationis auctor.

Ab octavâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Typographi. 1791.

